

**Онлайн – консультування педагогів з питання:
«Адаптація п'ятикласників до навчання в середній школі»**

1. Соціально-психологічні умови розвитку молодших підлітків.

Учні 5-х класів – це діти молодшого підліткового віку. В цей час відбувається інтенсивне формування особистості, розпочинається перехід від дитинства до юності у фізичному, психічному і соціальному відношенні

- Зростає контроль кори головного мозку над інстинктами та емоціями (відбувається гальмування) можливість управління своїми емоціями;
- Зникають попередні дитячі інтереси, з'являються нові;
- Виникає в деяких учнів прагнення до самостійності й властивих дорослим форм поведінки;
- Діти цього віку потребують особливої уваги до себе.

Труднощі в їх вихованні зникають, коли батьки (вчителі) враховують нові потреби і запити дитини.

Молодший підліток – допитлива, активна, різка, діяльна, галаслива й емоційна дитина, яка прагне до всього нового й незвичного.

Під впливом складнішого змісту навчання в 5-му класі відбуваються зміни в навчальній діяльності підлітків. Вони частіше висловлюють сумніви, ставлять запитання, висувають гіпотези, вступають в суперечки, вимагають додаткових доказів. Їх інтелектуальний (розумовий) розвиток значно випереджає їхній досвід.

Абстрактне мислення (мислення термінами, поняттями) 5-класника перебуває у стадії свого становлення, тож учні відчують труднощі в абстрагуванні понять. Найкраще засвоюється молодшими підлітками матеріал, що спирається на адекватно (вдало) підібрані наочні образи.

Пізнавальні інтереси спрямовуються на пізнання явищ природи і громадянського життя. Вони розвиваються переважно в процесі вивчення навчальних дисциплін. Велике значення у розвитку чи зникненні інтересу до вивчення тієї чи іншої дисципліни мають успіхи, досягнення чи, навпаки, невдачі дитини у вивченні предмету. Успіхи, пов'язані з позитивними емоційним станом, підвищують інтерес і невдачі, (особливо часті) значною мірою знижують його. Інтереси 5-класника стають більш широкими, стійкими, проте, підвищена допитливість у цьому віці може призвести і до розсіяності інтересів.

Як ідеал у молодших підлітків виступає образ якоїсь людини, (вчителя, батьків, товаришів, героїв книг і кінофільмів тощо). Завдання батьків і вчителів звертати увагу на те, щоб ідеали були дійсно ідеалами (позитивному, спонукати дітей не менш захоплюватися, а намагатись походити на ідеальну людину, зіставляти свою поведінку з її поведінкою).

2.2. Труднощі адаптації дитини до навчання у 5-му класі.

Кожна людина в певні періоди свого життя зазнає труднощів у зв'язку із освоєнням нового виду діяльності, переходом до нової ситуації, нових умов життя.

По складності адаптації 5-класників можна прирівняти до першачків, які з дитсадка поринули в шкільне життя. Проблема переходу молодших школярів до середньої школи досить глибока. Вона полягає у переході дітей до іншої школи, де

п'ятикласники - наймолодші школярі, яким доводиться засвоювати закони нової школи.

Учні 5-х класів зустрілись з багатьма проблемами:

- різні вчителі, до яких діти ще не пристосувались та й вчителі не вивчили ще дітей;
- збільшилась кількість навчальних предметів і уроків
- змінився склад класу
- відбувається перехід з кабінету в кабінет - чергування

Основними ознаками шкільної дезадаптації є : труднощі в навчанні, агресивна поведінка стосовно педагогів і однокласників, надмірна активність і рухливість, підвищена збудливість і тривожність, нездатність до концентрації уваги й зосередженості.

Проблему адаптації 5-класників до нових умов навчання доцільно розв'язувати спільними зусиллями сім'ї та школи. В школі - це робота психологічної служби, яка здійснює розв'язання цієї проблеми шляхом застосування різних форм діяльності з учнями та педагогічними працівниками.

В освітній діяльності вчителю слід звернути увагу на групу дітей з високим рівнем самооцінки і групи дітей з низьким рівнем самооцінки.

Рекомендації вчителю по роботі з дітьми

Були розроблені рекомендації вчителю по роботі з дітьми з високим рівнем самооцінки:

При організації позакласних заходів включати учнів у групову роботу;
Вчити слухати інших;
Виховувати почуття співпереживання;
Оцінюючи роботи, показувати як позитивні, так і негативні моменти;
Аргументувати оцінки.

Рекомендації вчителю по роботі з дітьми з низьким рівнем самооцінки:

Чи не пред'являти до дитини завищених вимог;
Не використовувати слова, що принижують гідність людини, тобто оцінювати результат діяльності, а не особистість;
Залучати учнів до спільної роботи в класі;
При організації позакласних заходів призначати учнів на відповідальні посади;
Пропонувати у навчальній діяльності завдання творчого характеру.

2. Рекомендації вчителям для роботи з учнями 5-х класів

Поради класним керівникам 5-х класів щодо успішної адаптації учнів

1. Проявляти доброзичливе ставлення, підтримку;
2. Реалізовувати демократичний стиль керівництва;
3. Не висувати на початку року великих вимог до дітей, пам'ятати різницю між п'ятикласниками та іншими учнями середньої школи;

4. Намагатись, щоб заняття викликали в учня позитивні переживання через дуже сильно виражене емоційне ставлення до навчального предмету в цьому віці;
5. Орієнтувати дітей на вироблення об'єктивних критеріїв успішності і неуспішності, прагнення перевірити свої можливості і знаходити (за допомогою дорослих) шляхи подальшого їх розвитку і вдосконалення;
6. Допомогти учням з низьким соціальним статусом в класному колективі відчувати себе потрібними і бажаними в класі;
7. Проводити відповідні класні години для покращення неформальних відносин між дітьми з використанням активних форм роботи;
8. Залучати до позакласної роботи, групових заходів, щоб вони більше спілкувалися;
9. На позакласних заходах давати можливість проявити себе з кращої сторони;
10. Звертати увагу однокласників на успіхи цих дітей у тому, що в них виходить.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ВЧИТЕЛЯМ-ПРЕДМЕТНИКАМ У РОБОТІ З ПЯТИКЛАСНИКАМИ

Враховуйте труднощі адаптаційного періоду, вікові особливості 5-класників у виборі термінології, доборі методичних прийомів.

1. Не перевантажуйте учнів надмірними за обсягом домашніми завданнями, дозуйте їх з урахуванням рівня підготовки учня, гігієнічних вимог віку.
2. Стежте за темпом уроку - високий темп заважає багатьом дітям засвоювати матеріал.
3. Налагоджуйте емоційний контакт з класом.
4. а засіданнях методичних об'єднань, класних та шкільних нарадах відпрацьовуйте єдині вимоги до учнів (дотримуйтесь єдиного орфографічного режиму, критеріїв оцінювання).
5. Продовжуйте розвиток та формування ключових компетентностей дітей.
6. Налагоджуйте емоційний контакт з батьками школярів.
7. Ніколи не використовуйте оцінку як засіб покарання учня. Оцінка досягнень повинна орієнтуватися на успіх, сприяти мотивації навчання, а не її зниженню.
8. Фіксуйте позитивну динаміку в розвитку кожного учня (не порівнюйте учнів один із одним, а порівнюйте учня сьогодні і вчора).
9. Розвивайте навички самоконтролю, вміння оцінювати свою роботу й роботу класу. Не бійтеся визнавати свої помилки. Постійно аналізуйте "плюси" і "мінуси" у своїй роботі.
10. Використовуйте різні методики, методи форми роботи (в групах, парах, індивідуально).
11. Не утворюйте психотравмуючих ситуацій при виставленні оцінок за контрольні роботи, семестрові тощо. Виставляйте оцінки не формально, а з урахуванням особистісних досягнень кожного учня.

Для того щоб адаптація проходила продуктивніше класний керівник повинен підтримувати зв'язок з батьками . Для них теж були розроблені рекомендації.

Рекомендації батькам 5-класників

1. щодня цікавтеся шкільними справами дітей;
2. не скупіться на похвалу;
3. з невдачами в навчанні намагайтеся розібратися разом;
4. не залякуйте, та не принижуйте дитину;
5. приймайте участь у житті класу та школи.;
6. не вимагати в перший час від дитини колишніх результатів;
7. враховувати особливості темпераменту і генетично закладених особливостей;
8. підтримуйте свою дитину в складних ситуаціях і емоційних переживаннях;
9. проявляйте терпіння, витримку;
10. довіряйте дитині;
11. не примушуйте дітей працювати на «оцінку»;
12. контролюючи дитину, роблячи йому зауваження, поясніть:«за що ...»

Психолог Радченко К.О.